

Preek over Ef.6:12 gehouden op 20 augustus 2017: In hoger sferen – de duivels en de machten in de lucht
(lezingen: Opb.12:1-12 en Ef.1:18-23, 6:10-17)

Gemeente van Christus,

1. Een paar weken geleden heb ik gepreikt over de engelen. **(dia 1)** “Door goede machten zijn we stil en trouw omgeven”, was de boodschap. Van verschillende kanten kreeg ik daarna te horen dat het mensen aangesproken had. En dat verwonderde me niets, want dat lag niet aan de preek, maar aan het onderwerp. Ik heb al vaker gemerkt, dat mensen het fijn vinden te horen over hoe de hemel ongemerkt om ons heen is, en hoe de engelen over ons waken. Maar ik ben benieuwd of de preek van vanmiddag ook zo goed valt.

Want ik heb in die vorige preek maar het halve verhaal verteld. Als het gaat om de geestelijke machten die om ons heen zijn, dan horen we in de Bijbel ook over een andere kant. In de lucht, in de hemelse gewesten, daar werken ook andere krachten. En die zijn ons heel wat minder vriendelijk gezind.

Mijn inspiratie voor de vorige preek – dat heb ik toen ook verteld – kwam uit een bezoek aan het Duitse klooster Schöntal, waar een winkel was met een heleboel materiaal over engelen. Wel, van de week las ik bij de voorbereiding van deze preek, dat een van de eerste abten van dat klooster, abt Richalm, een boek heeft nagelaten over de demonen en de boze geesten. Het schijnt geen opwekkende lectuur te zijn, **(dia 2)** want hij ziet de wereld er vol mee. Ze omzwermen ons zolang wij leven, en veroorzaken overal kwaad en ellende, zelfs gebrek aan eetlust, kiespijn, slapeloosheid, enge geluiden, en niezen, snuiven en snurken schrijft hij aan hen toe – mocht u een snurkende man of vrouw hebben, dan weet u nu wat de oorzaak kan zijn. Ik weet niet waar hij het vandaan heeft, want dat soort details horen we in de Bijbel niet. Maar wat we wel horen klinkt dreigend genoeg: er moeten hemelvorsten zijn, heersers, machthebbers vol duisternis, kwade geesten, die ergens boven en om ons zweven. We kunnen ze niet zien – de lucht en de hemelsferen staan hier voor de onzichtbare wereld – maar ze zijn er wel. De Openbaring heeft het over een duivelse engelenmacht, die zich tegen ons keert.

Dat klinkt allemaal behoorlijk eng. Je krijgt er beelden bij als uit films, die je beter niet vlak voor het slapen gaan kunt bekijken, als je tenminste niet zo verhard bent dat je horrorfilms leuk vindt: bezeten mensen, monsterachtige krachten, die haat en dood en verderf zaaien. Ook daar zit de nodige fantasie bij; er zijn schrijvers en filmmakers die het heerlijk vinden extreme dingen te bedenken, en te spelen met de angst in de mensen. Maar moeten wij aan zulke dingen denken?

Net als bij de engelen is de Bijbel ook over de demonen vrij sober. Het hoe van de geestelijke wereld, dat wordt ons niet uit de doeken gedaan. Geestelijke machten kunnen wij ons niet voorstellen. Maar dát ze er zijn, dat horen we wel. **(dia 3)** Er is een tegenmacht tegen God. Er is iets opstandigs in de kosmos, dat tegen God ingaat. En daarom zijn het ook vijanden van ons geluk. Ze willen niet dat Gods schepping bloeit, maar ze willen die verwonden. Ze willen niet het leven, maar de dood. Ze zijn het levend geworden kwaad.

Ik kan me er wel iets bij voorstellen, gemeente. Als ik zie wat er allemaal op aarde gebeurt – we weten in onze tijd nu eenmaal heel veel – dan kan ik dat vaak niet redelijk verklaren. Er zijn dingen, die doen wij mensen. Er is het kwaad van het kwetsen, van de eerzucht, van de wreedheid. Er zijn ook dingen, die zitten in de samenleving: er is onrecht, oneerlijkheid, machtsmisbruik. Er zijn dingen die zitten in de natuur: rampen, gevolgen van de klimaatverandering, aardbevingen. Maar dan nog zijn er heel veel dingen die ik niet begrijp. Hoe komt het dat volksmassa's zich soms tot de ergste dingen laten brengen? Hoe ontstaan moordende oorlogen tussen stammen? Hoe komen terroristen ertoe hun leven te geven om zoveel mogelijk ellende te veroorzaken? Waarom is er zoveel haat en wantrouwen

en gemeenschap onder de mensen? Het lijkt, alsof hele groepen soms in de ban van iets zijn. Wel, dan moet ik denken aan die kwade krachten. Er is een slechtheid, die boven het gewoon menselijke uitgaat, die niet te verklaren is. Er zijn verlokkingen, die sterker lijken dan wij.

2. Daar moet ik aan denken, als ik over die tegenmacht hoor. Het is de tegenpartij, waar niets goeds uit voortkomt. Verbitterd keren ze zich tegen de mensheid. En het is opvallend, dat je ze in de Bijbel vooral ontmoet als Christus verschijnt. In heel het Oude Testament hoor je niets over bezetenheid. **(dia 4)** Maar Jezus komt ze voortdurend tegen, mensen in de greep van duivelse machten. Ze dagen Jezus uit: wat heb je met ons te maken? Ze laten mensen stuip trekken, in grotten leven met gescheurde kleren, gillen en roepen, en ze maken ze doof en stom. Jezus, de Redder van de wereld is verschenen, en daar komt het kwaad, de duivel voorop als hij Jezus probeert te verleiden in de woestijn. Maar het baat ze niets. Jezus is niet te verleiden, en de duivels drijft Hij uit, er is er niet één die tegen Jezus stand houdt. Hij is gekomen om de macht van het kwaad te breken, om mensen te bevrijden van de boze geesten die hen gevangen houden.

Want Christus is de hoop voor ons allemaal. Zijn grote doel is: de tegenmacht verslaan. En dat wordt werkelijkheid als Hij zijn aardse taak heeft vervuld, als Hij zijn leven heeft gegeven voor de wereld. Dan staat Hij op, en gaat naar de hemel **(dia 5)** als de grote Overwinnaar. Hij werkt ook in de hemelsferen, en God geeft Hem een plaats naast Hem, boven alle machten die je maar kunt bedenken. Als Jezus de hemel binnengaat, wordt de duivel, de draak met zijn engelen eruit gegooid. Ze hebben geen recht van spreken meer. Hun tijd is voorbij.

Daarom moet een christen niet angstig zijn. Wij leven na de hemelvaart. Jezus zit op de troon naast God, als een garantie: het komt goed. Het kwaad kan het niet meer winnen. Demonen, geestelijke anti-machten, ze kunnen Gods werk niet keren. Het gaat toe naar een verlorene schepping. Hun ondergang staat vast.

Waar wij nog mee te maken hebben, dat is het laatste tegenstribbelen van de boze machten **(dia 6)**. Maar een dodelijk gewond roofdier, dat kan wel ontzettend gevaarlijk zijn. Uit de hemel gegooid keert het kwaad zich nu tegen ons op aarde. We hebben een strijd te voeren, die bovenmenselijk lijkt. We hebben te maken met de geest van de tijd, met de macht van de leugen, met de krachten van de duisternis. Maar in de verte horen we de hemel zingen: de overwinning staat vast. Dat danken we aan Christus. Hij is al het kwaad te boven, en Hij zal ons bewaren. Alleen: zonder strijd zal het niet gaan. Onze strijd is uiteindelijk gericht tegen die kwade invloeden, die boze geesten, die donkere krachten om ons heen. En het heeft zin. We strijden een gewonnen strijd.

3. Maar het vraagt wel wat van ons. Waarom horen we van die kwade geestelijke machten? Niet om ons nachtmerries te bezorgen. Wel om ons reëel in het leven te laten staan. Het wil ons helpen om het demonische, het duivelse in de wereld te herkennen **(dia 7)**. Het zit overal, waar het verzet woont tegen God en het menselijk geluk. De wapens waarmee ze strijden zijn het tegendeel van de wapens van een volgeling van Jezus.

Die strijdt met de waarheid, zij strijden met de leugen. En gemeente, dat zie ik volop gebeuren. De waarheid wordt op allerlei manieren verdraaid. Machthebbers bedenken hun eigen waarheid, en hun concurrenten zetten er hun fake nieuws tegenover. Daar zie ik de boze geesten werken, in leugenachtige berichten, in volksmennerij met een vals verhaal. Dat is de geest van het kwaad, van de grote leugenaar van het begin.

Een christen strijdt met de gerechtigheid, zij strijden met het onrecht. Ze vinden het helemaal niet interessant, wat er met onschuldige mensen gebeurt, als ze hun doel maar bereiken. Dat de armen armer worden en de rijken rijker, het past in het plan. Dat de rampen de mensen raken die het al zo slecht hebben, terwijl de veroorzakers veilig in hun luxe leven,

het is hun werk. Ze leren om alleen aan jezelf te denken en om je om een ander niet te bekommeren.

Een christen strijdt met het evangelie van de vrede, zij strijden met een tegengesteld verhaal. Ze brengen geen goed nieuws, maar zaaien cynisme in de harten. Ze maken de mensen klaar voor oorlog en geweld, voor het doden en moorden. Ze leren dat bomaanslagen nuttig zijn, dat angst zaaien iets goeds is, dat je wint als de ander siddert, en als je iets wil bereiken moet je drie keer zo hard terugslaan: we bestoken je met bommen en antwoorden met fire and fury, vuur en woede. Zo klinken de boze geesten.

Een christen strijdt met het geloof, zij strijden met ongeloof en wantrouwen. Ze vertrouwen niemand, en leren de mensen in niemand te geloven, zeker in God niet. Ze zeggen dat er geen zekerheden zijn, en dat je er daarom maar wat van moet maken. Ze zeggen dat er geen God is die de wereld vasthoudt, en dat na ons de zondvloed komt.

Want een christen strijdt met het uitzicht op de verlossing, maar zij hebben geen hoop en bieden ook geen hoop. Het enige wat telt is wat nu prettig is. De dag van morgen is voor hen heel donker. Vandaag leven we – geniet er van, want morgen sterven we.

Gemeente, ik zie ze overal om me heen, de machten en de heersers van de duisternis. Ik hoor ze praten in de pers en in de kroegen, in vergaderzalen en bij boze burgers. Ik herken ze. Maar hoe moet je je ertegen verweren (**dia 8**)?

Door anders te zijn. Door de waarheid lief te hebben. Door gerechtigheid te zoeken. Door je vast te houden aan het blijde nieuws van de vrede. Door je geloof, dat alle negatieve taal dooft en door geen gruweldaad zich laat meeslepen. Door de hoop op de toekomst vast te houden. En bij dat alles worden we geholpen door de woorden van God.

Want om tussen de boze machten te staan, om je niet te laten verschalken is het zo belangrijk dat je de Bijbel kent, dat je weet welk geluid er bij van God vandaan klinkt! Juist in onze tijd hebben wij de boodschap van de Bijbel meer nodig dan ooit. De kwade machten weten dat. Daarom strijden ze ook graag tegen de Bijbel, proberen ze die ongeloofwaardig te maken omdat ze er zelf in worden ontmaskerd.

Maar wij, wij mogen onze kracht zoeken in Christus (**dia 9**). Hij heeft ons de weg van God laten zien, en die weg mogen wij ook gaan. Hij heeft ons voorgeleefd, hoe je wint! En Hij heeft in de hemel al de macht, en Hij leeft toe naar de grote dag van de overwinning. Hoe sterk is Jezus? Sterker dan de dood! Machtiger dan alle kwade machten! Verheven boven alles wat je kunt noemen, gisteren, vandaag, in de toekomst! Christus staat er boven. En in zijn kracht mogen wij leven, omdat we in Hem geloven. Aan Hem houden we ons vast, zoals de bezetenen zich aan hem vast hielden: U kunt ons bevrijden! Ik geloof, en als ik twijfel, kom dan mijn ongeloof tegemoet. De kracht in de strijd voor het goede, die vinden we bij de Heer. En dan weten we, dat geen enkele macht, hoe duister, hoe ongrijpbaar, hoe heersend ook, ons zal kunnen scheiden van wat Hij is begonnen.

Ja, er zijn boze machten. De lucht is er vol mee. Maar onze Heer is machtiger. En aan Hem houden we ons, wat ze ons vandaag ook willen laten geloven.

Amen.